

Symposium Sekcji Duchowości Teologów Polskich we Wrocławiu (4-5 XI 1999)

Ojcostwo duchowe – teoria i praktyka, pod takim tytułem Sekcja Duchowości Teologów Polskich przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim wraz z Papieskim Fakultetem Teologicznym we Wrocławiu, w dniach 4-5 XI 1999 r., zorganizowały doroczne spotkanie, symposium, w auli PFT we Wrocławiu. Sam temat został podyktowany ideą przewodnią 1999 roku, poświęconego Bogu Ojcu, ostatniego roku przygotowującego na jubileusz dwóch tysięcy lat chrześcijaństwa.

Wbrew dotychczasowej praktyce, symposium trwało dwa dni. Pierwszy dzień stanowił swoistego rodzaju etap wstępny, jakby wewnętrzny, przygotowawczy Sekcji (tzw. sesja robocza), gdzie – obok spraw organizacyjnych – podjęto już pierwsze wykłady poświęcone zagadnieniom: *Ojcostwo duchowe w dokumentach Kościoła* (ks. S. Urbański) i *Posługa ojcostwa duchowego w polskich seminariach duchownych* (ks. H. Wejman). Drugi dzień był dniem otwartym dla szerokiej publiczności (tzw. sesja otwarta), w którym przewidziano trzy wystąpienia do południa (ks. W. Słomka, *Teologia ojcostwa duchowego*; o. A. J. Nowak OFM, *Ojcostwo duchowe w aspekcie psychologicznym*; o. A. Konopka OP, *Z doświadczeń duszpasterza i kierownika duchowego*) oraz dyskusję panelową w południe, pt. *Formacja a ojcostwo duchowe: rozczarowania i oczekiwania*, której przewodniczył ks. J. Machniak, a w której brali udział przedstawiciele formacji seminaryjnej i zakonnej, zarówno męskiej, jak i żeńskiej (s. J. Bakalarz OP, ks. K. Wons SDS, ks. R. Groń, ks. A. Jagiełło). Z trzech przewidzianych wykładów odbyły się tylko dwa pierwsze, jako że nie pojawił się prelegent. Symposium zakończono uroczystą Eucharystią koncelebrowaną, której przewodniczył J. Em. Ks. Henryk kard. Gulbinowicz, ordynariusz Diecezji Wrocławskiej, a homilię wygłosił Rektor PFT we Wrocławiu ks. I. Dec.

Pierwszy wykład został odczytany przez adiunkta ks. prof. Urbańskiego, nieobecnego osobiście z powodu uroczystości inauguracyjnych otwarcia w Warszawie nowego Uniwersytetu przemianowanego z ATK, które akurat wypadły w tym dniu. Wykład podzielony na pięć części dotyczył zagadnienia ojcostwa duchowego w dokumentach Kościoła, skupiał się na dokumentach Vaticanum II. Autor omówił najpierw aspekt Boga Ojca Stwórcy (ST), którego oblicze ojcowskie jest widoczne najlepiej w osobie Jego Syna, Jezusa Chrystusa (NT). Miłosierdzie Boże staje się źródłem prawdziwie ojcowskiej i macierzyńskiej dobroci Boga, odzwierciedlonej w życiu konsekrowanym dziewcząt, udzielający się również w urzędowym ojcostwie biskupów i kapłanów. Ostatecznie na tej zasadzie osadza się każde ojcostwo duchowe chrześcijan.

Ks. dr hab. H. Wejman przedstawił rolę ojcostwa duchowego w polskich seminariach duchownych, opierając się na badaniach socjologicznych ks. C. Lewandowskiego (z 1997 r.), na podstawie ankiety przeprowadzonej w 17 Seminariach Duchownych i 3 zakonnych. W swoim wykładzie wziął pod uwagę trzy elementy: cel ojcostwa duchowego (rodzic duchowe dzieci w Kościele Chrystusowym), metody posługi tego ojcostwa (autorytarne, czyli klasyczne, polegające na działaniu z zewnątrz, i uwzględniające osobistą wolność alumna) oraz jego środki (zbiorowe: wszelkie formy nauczania, w kierunku pogłębiania życia duchowego, indywidualne: kierownictwo duchowe i działania jemu towarzyszące).

Ks. prof. W. Słomka w swoim odczycie poświęconym teologii ojcostwa duchowego wychodził od pojęcia ojcostwa w Boskiej Komunii Trynitarniej i poprzez ojcostwo Boga w stwórczym i zbawczym dziele, na tle innych religii i w aspekcie historiozbawczym, wykazywał oryginalność chrześcijańskiej koncepcji ojcostwa wyrażonej w intymnym dialogu pośredniczonym przez Chrystusa i Jego Kościół, w którym możemy Boga nie tylko nazywać Ojcem, ale i *Abba* (czyli „tatusiu”). Na tym tle staje się w pełni zrozumiałe ojcostwo duchowe w misji Kościoła wyrażone przede wszystkim w rodzicielstwie duchowym, tj. przepowiadaniu Ewangelii wraz z jej wymogami, oraz szafowaniu sakramentów. Jego zwieńczeniem jest w pełni duchowe ukierunkowanie ojcostwa sprawowanego przez poszczególnych członków Kościoła.

Bardzo oryginalne było wystąpienie kolejnego, ostatniego już prelegenta o. prof. A. J. Nowaka OFM rozważającego aspekt psychologiczny ojcostwa duchowego. Już na początku zaszokował słuchaczy genetycznym uzasadnieniem równości, albo raczej wyższości kobiety nad mężczyzną. Wg ojca profesora, Ewa – pierwsza kobieta – mając jednorodny „garnitur chromosomowy” (xx), nie doświadczała samotności właściwej dla Adama; od początku istniała całościowo sama w sobie mając pełnię żeńskości, nie będąc w tym zależna od mężczyzny, charakteryzującego się garniturem złożonym z elementu żeńskiego i męskiego (xy); to raczej Adam jej potrzebował. Wniosek, jaki wysnuł na podstawie Pisma św. to, że Adam czuł się osamotniony, stąd poszukiwał Ewy (w sobie), ponieważ „żebro” można by zinterpretować jako element żeński obecny w garniturze chromosomowym męskim. Ewa ma zatem pełnię żeńskości, Adam nie, kobietą się jest, mężczyzną trzeba się stawać, czyli wykazać; kobieta jest matką nawet jeżeli nie jest rodzicielką, mężczyzna musi stawać się ojcem, mężczyzna poczyna, rodzi poza sobą.

Po tych wstępnych spostrzeżeniach o. Nowak przystąpił do omówienia aspektu Ojcostwa Boga spotkanego przez nas w Jezusie Chrystusie. Wziął tu pod uwagę opinie Ojców i niektórych doktorów Kościoła. Na tym tle omówił ojcostwo duchowe od strony psychologicznej, zaznaczając, że badania psychologiczne nie mogą być punktem wyjścia mówienia o ojcostwie. W aspekcie psychologicznym wyróżnił: element miłości, miłosierdzia, cierpliwości, wdzięczności, bojaźni, opatrności, widzianych w perspektywie chrystoformizacyjnej.

Całość dwudniowego sympozjum zakończyła dyskusja panelowa. Każdy z czterech uczestników panelu prezentował własne uwagi i spostrzeżenia oparte nieraz na własnych badaniach i praktyce dotyczących ojcostwa duchowego: najpierw jego relacji do formacji, a później ukazując oczekiwania i rozczarowania z tym związane. W dyskusji wzięli ponadto udział dołączając swój cenny głos z zakresu psychologii i duchowości: ks. A. Jagiełło, P. Ogórek i W. Słomka, który zakończył panel.

Owoce tego sympozjum będą opublikowane w przyszłym roku w serii *Duchowość w Polsce*, wydawanej przez Sekcję Teologów Duchowości Polskich przy KUL. Ufamy, że w ten sposób teologowie duchowości przyczynią się do lepszego zrozumienia roli ojcostwa duchowego, z którym tak często, jako księża mamy do czynienia.

Następne sympozjum zaplanowano wstępnie na II połowę listopada 2000 r., w Częstochowie lub w Niepokalanowie, z tematem dotyczącym duchowości mariologicznej.

Ks. Ryszard Gron